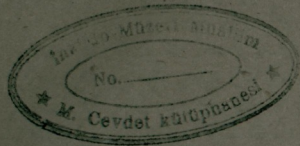

۱۷ تشرین اول ۱۹۱۸

صافی : ۶۵

اوجنی جلد

یکی محبوسه

وجودى كەندى . بارەسك [۹۱] بىك دىغور اولەرق سۈبەدىكى چەلە « بورالە قادىنلار ھەلەن لىطافىلە فرەك ترا كىتى سىج ایشلردى » وار كىكلەر فرانسىز طىبىتى ایشلردى . ذائا موره وقەسىنى بازان دە بوغە-وللردن بىردى ...

لايلىز بروجوق پىلردە ائىللىرى براقشلىردى . آرقايدە ، آرقولىد داغلىرىدە ، تاغەت تىلەردە ئەلد و آخاى سىرلەردى بوكون وقىلە اولنلر طرفدن بىنا ابدىلش قەلەرك ، شاتولرك خراپەلرى كورولور . قورەتك بولدىنى اوولاك اوستىدە ، بارەسك ئىبرى وچەلە « خراپەلردن متشكىل ئاىى وئىرقە عەلە ، ابدىت افهام ابدىن منظرەسى اىلە آقرو قورەت بوگەلىر . آغا غەنىم خاظرەسىنى اوپاندېران سىركاك اوزۇندە جىسىم آغروس قەلىمى وارد . داهە سوكرە ، ئەلداسا حلىلردە ، قەلەمى بىنە تصادف اولور . قەلەمى ، .. بوام قەلەموندن ، اسكى برفانسىز اسىندىن ئىشەت ائەد . بوراسى وقىلە غايت فونى برفەلە ابدى ، « فراتلر مورهىد جىلارەلەر بىلە بو موفەك ائىلردە اوناسى ھەلكتى بىكىدىن سىضط اغەلرى ائىون كاپىدەر » دەئىلىوردى . داهە سوكرە ، آغە نىرىك كىچىكى درىدەدە قارىتە دوئۇنى ، مەسەنيا كوفىزى ساختىدە ويلار دوشلرك باغەن جد بىلرلى اولان قالاامتا ومايانى واردى . بوشاتولردن بروجوقلرى مونەسكىو ، بوفور ، بووار ، باساوان [۵۰] كى اسكى شامبانيانى خاطرلانا فرانسىز اسلرى طاشپورلىرى . حى بىرك اسى مائە غرىفون [۵۱] دى . (بى غرەقلىرى ، بونائىللىرى ، مات ابدىن) بو اسەدە آلان اسكى ظفر كەكسى صەداىى حس اولور . داهە سوكرە سوكرە ، غونىك قانەدرا لىلە كىدرا ورا ودىق سىراىك عىطىلە تىقار ابدىن تەب كاپر . قەلەمىندىن قەلەمىندىن اولان بىسترا [۵۲] در . . .

اسپاومەنك بولدىنى اوومەك كىلارندە ، تاغەت سىرلەردە ، بوئى ، اول سورولەمىش بىتەر وارد . بو كاپك دىغور اولەرق « فراتقوزىانس پومەئىس » دەئىلىمىد . ويلار دوشلرك اوچىنچىسى اولان كىيوم [۵۳] بائىئىدى . آمارو بىقايىنى قاش اولان مەغر وشا ، بوكون بىلە جىسانىلە نىرىك خراپەلە مە كىدەر . بوراسى بالآخە ، اون دىغىجى واون بىشجى عصر لىدە موره بونان دەسپولرلىك باغقى اولمشى . بوكون آلان آو زامان قانەسورلى ، قەلەرى ، سواقلىرى ، مېدانلرى ، سىرايلىرى ، ئولرى ، نىشلى كىلەلرى ، اسراوانكېز مناسىرلىرى اىلە او وىكى حالىى عافىلە ائىكەدەر .

[۹۱] مؤلف ، موريس بارەسك موشوخ عىث اولان افادەللىرى اولنك *de voxage despartie* اسىل كىتابىندىن آشلىد .

- (50) Montesquieu, Beaufort, Beauvort, Passavant.
- (51) Mategrifon.
- (52) Mistra.
- (53) Guillaume.

بارەسى ، اطفىل بىر جەلەسە : « مېسترا ، دىيور ، اولە برفادىلە بىكەدركە اولنك بىرسوزى ، بىر كىكى اسراوانك ، خالجانلرىك ، رايغەسك اولونچە قەدركە دىرون ارزو اشتياقلر بىزى طىبىتە كافي كەلجەكە بىزى ايتاندېر » . مېسترا حقىقەتە جاذبەدارد . ويلار . دىونك شاتولسى سىنەسندە فرانسىز مەنتىك تارىخى بىر چىچىكى كى صافلار . فرانسىز مەنتىك تائىرى اون دىغىجى واون بىشجى عصر لردن قانە روم كىلەلەردە بىلە كورولور . پەرىلەپەنوس مناسىرى سىطى فرانسەدە . كآوودەن ، بورغونىا كىلەلەلە مەكەزە ؛ اورادە ، آيسىدك نادىكەدە كورولەرك زىنقى چىچىكى فرانسىز مەنتىك امضاسى كىدەر ، بائىتاساسناك چان قەلىمى اوچ اوپول بىشەلرى ، دىوت كوشل چاينىسى اىلە سەن سىغەز ، باخود رەئىس قانەدرانى ا كدېر بوشا . مەنتىك مەكتەب مەنتىك شىرقەدە اجرا ابدىكى تائىركە دىر جەسى كوستەر .

مېسترا باشقە بىر جەتدىن طولابىدە اھىلىدەر . كوناك اىكېنى « فاوست » نەدە فاوست ھالەن تصادف ابدىكى زامان دە قور اسكى اسپارلەنك فاسلىك دە قورى دە كىدەر ؛ مېسترا ك رومنىك دە قورى . فاوستك اوطوردىنى شاتونى برە كالاغى اىستەدىكى زامان شاعرك تەسۋىر ابدىكى بىرە مېسترا . فاوست بىلە ، طىق ، ويلار دوشكى ، قەتۇدال شىخىش اولەرق كورولور . ھالەلە كوروشدىكى بىرە مېسترا دەد . اسكى زامان دىئاسىلە زامان دىئاسىك ، ھەلەن اوصافىلە جەرمەن اوصافىك بىرلەشمەسى « مەزەب شىرەدە » اولور . (۱۸۲۵) دە كەشف ابدىن « موره و قاينەمەسى » نك كوتە بى اىكېنى فاوستك دەقورنى احسار ائىش اولاسى ائەلەن بىدە دە كىدەر

منظر منظوم

نوزە اجنەتايىك فاكولەسندىن

مەسلىكى زەمرەلر و اخلاق حیات

اورودادە بخاراك صنایە تطبیق و فرانسىز انقلاب كىرەلە باشلايان اجنەتى استعمالە اوزۇر بىر بىچى عصرە قىرىب بىر زامان ھالەلە كىچىكى مەدەنىت ھالى اخلاق و حقوق تەدبىدىن نوزۇر قوربەلەمادى . اجنەتى حیاتى قەلە اوغرا تان بو ئاتارنى ، بو نظامىز جىلانكە مەجب اولدىنى مضر نىرك تەقدارى غىر قابىلەر . طىبى بو ھال ان ھەلە بىلە دوام ایدەمىز . اجنەتى حیاتكە كىت كىدە ائەلدىنى مەنصور شەكلە نظراً حضور و سكونە ، اجنەتى صلحە قارشى اولان اجنەتلكە دىر جەسى دەدە اوئىندەك ائىزور . باخصوص مەدەنىت ایلرلەكجە جەنتىلر كىت كىدە عادتاً صنایى بىر بىو كىر تىرك حالى آيۇر . خالوكە اقصادى سىلكار شىبەدىكى شەكللەرى مەنفتىر سىلكى نغە ابدىن بىر عىفەلەر . بونك تېجىمەسى اولەرق اقصادى حیات و وانكەشف ابدىكە عموى براخلاق سىقۇلەدە اوردىجە توسع ایدىيور . مەنفتىر سىلكى بىر عقیدە ھالەن قوبان بو خىالى رايونلار قارشى واق بىر تدبىر انجادی حكومت آدملىرى كەزىدە دوشونلەك

بىر مەشلەدەر . بوكا يكانە چارە ، اخلاق اساسى اولان غىرائىدىلشك واجنەتى ائىدىلشك قەلەمى بىر بىچىدەر . بونك ائىتون بايلىق بىچى ئىدە بران اول مەسلىك زەمرەلر تەشكىلاتك ئىشوق و مظاهر تېدەر . اخلاق مەنى جەنتىك سىنەسندە تەشكىل ابدىن زەمرەلەر . عاالە جەنتىك نەسل عاالە حقوق و فاضايلك مېدى اولمشە مەسلىك اخلاق و تعاملات دە مەسلىك زەمرەلە طوغىدى . بو ادا قورۇ بىر فرضىە دىكل تارىخى بىر تەدبىك مەدانە قوبىدىنى علمى بىر قەتەدەر . بارغ بو خصوصەدە اجنەتى بىر مەنبت موجود اولدىنى نازە كوستورور . صنایع ، زراعى شەكلدن بىچىدە مەنبتل اجنەتى بىر مەسلك اولنچە مەسلىك زەمرەلر تەشكىلاتى طوغىغور ، اجنەتى توغلر استىحالە كىرەرك بىكى نولەرك تەشكىلە برار اولنركەدە حیات شىرطلەرى مەطابق بىر سورەشە بىكىدن ظھورە كەلگەلرى كورولور ، بو طلر تەشكىلاتى اولر رومالیردە پولیور ، رومادە corpora opificum i collegia نامى آلتىدە تەشكىل ایدەرك جەھورىتلك ایلەك دوردەلەم موجودىلر بىر حس ابدىر مەكە باشلايان مەسلىك تەكلىكات اصناف جەنتىلرندىن بىشە بىرئى دىكلدى . [۱۱] بالآخە بىچىرون زامانەدە تەكلىر ایدەرك اجنەتى حیاتدە غاىل بىررول اوپانەمە باشلايدىر . اونسىرغە دىيورەك « او زمانلردە بوئون عەلە مضرلرلىك مەسلىك جەنتىلر بى تەكلىر ائىك ارزوسندە اولدىقلى ا كلاشیلور بوو حركت ائىرطولوق زامانەدە ، اقصادى حیاتدە حصولەلەن تەبدىلن قەلە نظرى شەدى بىقەدەر كورولامىش بىر سورەندە ترقى ائىشدى [۱۲]

بو مۇستەس اول عەردە خصوصى مۇستەسدىن اىكەن شەكلى تەبدىل ایدەرك رومادە تەشكىلاتك بىر شەبەسى اولدىلر ؛ ھر اصناف جەنتىك ھكومتە قارشى مەشول برادرادە ھالى كىسب ائىشدى . اصناف جەنتىلرئىك ھكومتك بو درجە مەرقەمەسى آلتە كىرەلرى نەبەت اولنركە مەنبتى انتاج ابدى . ذائا بولە بىر سىستىم آئىق ھكومتك فونى اولمىلە پايدار اولەلیر .

مىلادى اون اىكېنى عصرە طوغور و تەشكىلاتك تەكرار ظھورە كەلگەلرى كورولور . حرف و صنایع اربابى تەكرار جەنتىلر تەشكىلى اجنەتى طوغورق بو بولەك ایلەك مۇستەس و جودە كىتەدیلر [۱۳] . بونلردن اوچنچە عصرەدە غايت فىص بىر شەكل آشلىردى . انجق قاراللرك بىرسورۇ مداخلاق و جەنتىلر سىناولرلە مۇئىن اولان حقوق و امتىزازلك بىر ماقام سؤاستعمالە قابو اجبارى اولنردەك انتظامى بوزدى . ونەبەت فرانسە اكالىلە برار بو مۇسەلرەدە اسكى ادانە عەملوى عد اولنەرق ائەلە ابدى .

بو طلر تأسىساتىلەلر كالکىز فرانسە مەمور دىكلدى . آلمانىادە innunge , Gilden

[۱۱] بىر روايتە نظراً قارال نومالامى Numalame طرفدن احدث اولنشلردى .

2. V. le la divisiou du travail social : XI p. E Durkheim, Paris F Alcan ;

profession elle
قوتی بر جریانک وجودی ادعای بی‌دیور [۶]
قزبل ملور پراق : ۵ : ایلول ۳۳ :
دوسعدات وبارس حقوق فاکولته لندن مؤن

۱. مدحت

تَرْبِيَهٔ مَسْئَلَهٔ مَسْئَلَهٔ

حرب یستقو لوژیسی و تربیه

فریدنده روحی وعضوی بر جوق اویونستقل
وجوده کنیرن ، جمیعده معنوی و مادی نیهایست
غیر طبیعیگر تولید ایدنه مجازیه ؛ عجا فرد جمعیت
روحانی اعتباریه غیر طبیعی بر خاندنیدر ؛ انسانیری
« روصو » کی فطرهٔ تمیز وائی عد ایدنه وار .
اونلر دیورورک « حرب ؛ ابتدائی عادلرک ، اسکی
وحت دورلرینک موقت بر ایزیدر . حصارک آنچه
لدیکی ، فکرلرک یوکهلدیکی ، ووجدانلرک آیدلاندیکی
دورلده یوقالی ایزیلینه جک وادی بر صلح و مسالت
ایچنده دنیا یولی چیچکل ویدیکنس بر خیابان کی
بشیرت قافلهلری استقلال و تشیع ایدنحکمر . او
مسعود آیتنک صرفه انسانیری بزم بدیخت تاریخیزی
نفرت و مرجهله او فودقاری زمان بر بریزی ناصل
اولوبده یوغازلایه ییلدیکزه شیههز حیرت ایدنه
حکارد ...

نظریه‌ری شمره و خولیا ایله دولو جاذب بر
طرله تمید ایدنه یوقکرلر ؛ آرزولریزه یایدیوقت
اولقله برابر بر آردده و هم وحسه قایلینس ، شایندین
اوزاق ، مجرد بر فلسفه‌نک معصولی کی کورونیور ،
یوکه مقابل روحی حادثلری حیاتی منبعلرینه ارجاع
ایدنرک تدقیق ایدنرک رایلیر داها جوق قونلندر ؛
اول امرده فردک روحی حیانه کوره وارد
اولان دوشونجملری خاطرلایم . بزی عیضله قارشی
فعالیت تشویق ایدنه سوق طبیعیلرک عالی عالی
مادام کعب نفس ، محافظه و مدافعهٔ نفسدر ؛ حیات
ایچون مجادله حیوانلرده اولدینی کی انسانلرده
طبیعی ودائی بر خالدر . چوجوق قوغازلری تدقیق
ایتمک یو نقطه‌نقده نفاقدار مفید اولور . چوجوق
منفعت تشویق ایچون ، حکم ایچون ، حتی ساده‌جوق
ایسون کندین قونلریله ، محافظه و مدافعهٔ نفس
ایچونده کندین یویکله مجادله‌دن چیکیکیور .
اسویجرهل پروفوسور « پیرووه » نک « چوجوق
قوغازی » اسندنکی کنانی یوخصر صده پایلیش
بر جوق جاذب مشاهده لرله دولدر . دیلم که چوجوکل
یومجادله لرده راکر حرکت و فعالیت احتیاجنک تأثیر
وار . فقط هر حالده یونون دیکر نوع فاضلیت کی
قوایجیلده داصل حیانه آیتلیدی زمان پایایی مجادله
نک غریبانی قیلندیندر . یوگون آرقاداشنک آلی ایصران

اولوب عمومی بیک یوز صدقی [۱۶] از جمله واعظلر
اصناف پیری (مکمل بربراری) مفسرین اصناف پیری
(حضرت عبدالله بن عباس) حکیملرک پیری (حضرت
افغان) کتابچیلرک پیری (حضرت خدیجه الکبری)
قهوه‌خجاریلرک پیری (اویس القرنی) و شکرچیلرک
پیری (حسن بن نصیر) در الخ .

نتیجه . — ایسته ملکینرک افسانوی حیات
قدرتک منیب یو تشکیلات ایدی . وعصرلرجه منته
دوام ایدن داخلی و خارجی یونیه غافلره رنما یوقدر
زنده بر حیات قایلینی ابراز ایدنه ییلدیکلر هب او
قدیم تشکیلاتدن موروث معنوی فیضدن ایلری کایور .
سلع ثلث دورنده باشلاوب تطبیق خط هر یونیه
تسج رسمی اجرا ایدلان آوروپالیاشق جریانک
تأثیر ایتنده یونون اسکی شیلر کی اعتباری غائب
ایدنرک یوشا یوشا اورتدن قائلان اصناف جمعی
نیجیله ملی اقتصادیانرک منبرلریده سونکجه باشلیور .
سلطان عموده عدلی زمانه قدر خارجدن آلدیغیز
اشیا بکده خود بر طراقم لوکس شیلره منحصر قایلرکی
یونون باقی طاقده یوز کوندن اعتباراً آوروپالیلر
وقوزمه یولیست بر طراقمالارک اقتصادی اسارتی آتته
کیرمش اولیور . فسرک یوسکودن قوندره صرک
جیویسته و تاریخیه قدر هر شیده آوروپایه خراج
بریزیور . یو اقتصادی تابعیتک الیه نتیجیلری بزه
یو حرب کورتردی . سائر اجتماعی مسلکله زده
یوسونون تنظیمدن عزمودر . مأموریت ، طبابت
واووقائق کی آز جوق تسبیق ایدلش مسلکلیله
اجتماعی وظیفه‌لری ایفاده خلقه لازم کان اعتدای
ورمیورلر . خسته‌لندن زیاده حکمه محتاج اولندن
قورقوزور . « الله حکیمه حاکمه عجاج اینجین »
ضرب مثلنک حکمی آلان یاقیدر . یونون اباضاحات
ایله اسکی اصناف جمعیلرک احیاسی لزومه قائم
اولدیزر دهاییه وارلینس . یویک سرمایله قاربه و صنایع
باشلامی یویوک سرمایله ایشلرین قاربه و صنایع
مؤسسه‌لرک احداثی آرقاق اصناف جمعیلرک باشامق
امکانی بر اقیوردی . فقط بحالاً ویردیکر تاریخی
ابضاحاتده مسلکی تشکیلاتک لزومنی کورستورور .
ذاتاً هر برده سندیقلر تشکیلاتیه باشلان اجتماعیی
حرکت بکی حیات ثمراتنه مطابق مسلکی تشکیلاتک
تکون حالنده اولدینی علاوه ایدیور .
اجتماعی حیات دها زیاده تقصو ایدنرک مسلک
دها فضله خصوصیت کسب ایتدیکجه حکومتلرک اولنری
یقیندن مراقبه ایله احتیاجلری لایقینه آیدلاری
تمکن اولمییور . یونک نتیجه‌ی اولدرق وضع اولونان
بر جوق قانونلر موجود آتمک یوزدرق بر جوق
شکایتلری موجب اولیور . حالیکه سندیقلر
تشکیلاتک دهامکمل برحاله افراغی ایله تقریر ایدنرک
مسلکی تعادللر و حقوقی اساتیلر طغرودن طوغریوه
مشتری وجدانک معصولی اوله جقاردلر . نتیکه
تشریری حیالک تنظیمنده مسلکی نئیل - représnta-

Brüderschaften, genossenschaft
ناملرله و اشکارده : trad-gild, Kralta-gildes
وروسییهده , artels ناملری آتنده عینی تشکیلاتی
یولیور .

روما اصناف جمعیلرک هر برینسک حامیسی
اولقی اوزره الهاملری ، مشترک دینی طمعاملری
repat commun جمیته دخولک بر طراقم عادات
وصراسمی اولدینی کی قرون وسطی اصناف جمعیلرک
اوکا مشابه بعضی اساتیلر یولیور . هر اصناف جمعی
اغزیدن برینسک کندی یاتروی ، حامیسی اولدینغه
قائم ایدی . اولنک یوم خصوصیهده عمومی بر
طراقم دینی مراسم پایلیردی . رومالیرده کی مشترک
دینی طمعاملره مقابل اولنرده آرقارنده عارفانه یویوک
ضیافتلر ترتیب ایدر و تنزهلر پایلارلدی . دینی بر دعا
ایلر بیکه باشلایریونه بر دعا ایلر بیکه نهایت ویریلردی .
هر جمیته داخلی بر نظامنامه‌سی موجود اولوب
مسلکله متعلق یونون رابطه و مناسبتلر اوتکلر تنظیم
ایدیلر و قرالک تصدیقته اقتران ایدنرک قانونی بر
شکل آیلردی .

آوروپاده کی یو اصناف جمعی نیجی régime
coopératif یوردهده عینی تشکیلات موجود ایدی .
اجتماعی هر بر مسلک آیری بر اصناف جمعی تشکیل
ایدردی . هر مسلک بر حامیسی ، بر پیری واردی .
اولی چلی سیاستمننده یوکه دائر اشارته شایان
معلومات وار : [۱۷] « سرد صریدان اولان بر پیررور
کرکدر . خود پرور اولان آتیشدر » یو جمله هر مسلک
داخنده غیر ایدیشلک نصل ایلرک اساتیلر بر اخلاق
قاعده‌سی اولدرق تاقی اولوندینی بزه واضعاً سولیور .
(غیر ایدیشلک) (پیررور) اولنی استلزام ایدیور .
یونک شریطده پیرک نقیل ایتدیی مسلکی حیات ،
او مشیری وجدانک تأسیس و تقرر ایتدیی قاعده‌لره
رعایتله اولور . بر قاعده یومی افعال خارجده مجرد
ووعایتی مجبوری برشیدر . فرد اونی حیانهده تطبیق
ایدنه ایستک تریبیک استلزام ایتدیی اعتیادلری
پیدا ایدنرکدر .

« الحاصل جمیع اصنافک ، اهل شریعت ، اهل
معرفت و اهل حقیقت یولی وارکانی حضرت رسوله
منیبی اولور . اما ارکان رسول‌الله یودرکه بریکسه
طریقتهده صاحب عیار اولدنده جمیع پیرلر بر بره
کوب مجلس حضورنده امتحانه یقی ؛ یولی ، ارکانی
سواله باشلایریوسواله جواب و کندی اختراعندن
بر معنی شئی ایدر . و الحاصل طوطدینی طریقتهده
بدلولی صاحبی اولدینی تصدیق اولونورسه جمله
اختیارلر صاحب پوست اولستی روا کورورلر »
نتیکه غرب اصناف جمعیلرک ندهده صنعت اجراضنه
اجازت معامله‌سی تمایله یو وجهله جریان ایدردی .
« استانبولدهالی بادی عدد اهل حرف موجود

[۱۶] اولیا چلی سیاحتنامه‌سی صفحه ۹۵ و مابعدی

[۱۷] عینی آردده برنجی جلد صفحه ۵۱۲